

KULTUREN

Sandby 67:1

Fornlämning nr 93

Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne

Arkeologisk förundersökning 2017

KULTURMILJÖRAPPORT 2017:29

AJA GULDÅKER

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Allmän bakgrund	3
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser	6
Genomförande och resultat	8
<i>Schakt 1 .....</i>	<i>9</i>
<i>Schakt 2 .....</i>	<i>10</i>
<i>Schakt 3 .....</i>	<i>10</i>
<i>Schakt 4 .....</i>	<i>10</i>
<i>Schakt 5 .....</i>	<i>10</i>
<i>Schakt 6 .....</i>	<i>10</i>
Förslag på fortsatta åtgärder	12
Utvärdering	12
Administrativa och tekniska uppgifter	14
Referenser	15
Bilagor	16
<i>Reviderad planritning för planerad skolgård med schaktdjup. 20170529 .....</i>	<i>17</i>
<i>Schaktplan 1-6 .....</i>	<i>18</i>
<i>Schakt 1, planritning .....</i>	<i>19</i>
<i>Schakt 1. Norra sektionen .....</i>	<i>20</i>
<i>Schakt 2, planritning .....</i>	<i>22</i>
<i>Schakt 2. Västra sektion .....</i>	<i>23</i>
<i>Schakt 3, Södra sektion (överst) och planritning .....</i>	<i>25</i>
<i>Schakt 4. Västra sektion (nederst) Planritning .....</i>	<i>26</i>
<i>Schakt 5. Planritning (ovan), Östra sektion .....</i>	<i>28</i>
<i>Schakt 6. Planritning (ovan) och Södra sektion .....</i>	<i>30</i>
<i>Lagerbeskrivning schakt 6 .....</i>	<i>31</i>
<i>Fyndlista LUHM 32813:1-16 .....</i>	<i>32</i>

Sammanfattning

- I samband med en förundersökning inför ombyggnad av en skolgård, belägen inom del av fastigheten Sandby 67:1 i Södra Sandby, genomfördes en arkeologisk förundersökning enligt länsstyrelsens beslut (Lst.dnr 431-3789-2017, Kulturens projektnummer 61000-542). Fastigheten ligger delvis inom det område som definierats av Riksantikvarieämbetet (FMIS) som Södra Sandby historiska bytomt, fornlämning 93.
- Förundersökningen omfattade sex schakt med en sammanlagd yta av cirka 73 m² och med en volym av 62 m³. Schakten placerades i områden där tidigare gårdsbebyggelse bör ha legat enligt historiskt kartmaterial. I samtliga schakt framkom lämningar efter gårdsbebyggelserna under bärlager eller marklager. Gårdarna kan dateras till 1600—1700-tal, men med en viss indikation på ännu tidigare bebyggelse från tidigmedeltid

Figur 1. Södra Sandbys medeltida bytomt, fornlämning Sandby 93 med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

I samband med en förundersökning inför ombyggnad av en skolgård, belägen inom del av fastigheten Sandby 67:1 i Södra Sandby, genomfördes en arkeologisk förundersökning enligt länsstyrelsens beslut (Lst.dnr 431-3789-2017, Kulturens projektnummer 61000-542). Lunds kommun har ansökt om att få göra ingrepp i under mark dolda fornlämningar inom delar av ovan rubricerade fastigheter inför upprustning av Byskolans skolgård. Fastigheten ligger delvis inom det område som definierats av Riksantikvarieämbetet (FMIS) som Södra Sandby historiska bytomt, fornlämning 93.

Allmän bakgrund

Inför upprustning av Byskolans skolgård i Södra Sandby har Lunds kommun ansökt hos länsstyrelsen om tillstånd för ingrepp i fornlämning 93, Södra Sandby historiska bytomt (Lst dnr 431-3789-2017).

Enligt Lunds kommuns ansökan till länsstyrelsen, 2 februari 2017, planeras följande: "Åtgärder som planeras är flytt av förråd och ev uppställning av ny pergola,

uppställningar av ny lekutrustning och plantering av buskar och träd. Schaktdjup planeras till max 1 meter”.

Lunds kommun har därefter inkommit med flera reviderade detaljrutningar, den senaste planen daterad 20170529. Av den framgick att en sammanlagd yta av minst 860 m² berörs av markingrepp. Schaktdjupen varierade över ytan enligt följande (se bilaga 1):

- drygt 30 m² kommer att schaktas ned till 1,50 meters djup
- drygt 200 m² kommer att schaktas till 0,7 meters djup
- cirka 122 m² till 0,50 m djup
- cirka 150 m² till 0,40 m djup
- drygt 344 m² till 0,30 m djup

Fornlämningsmiljö

Södra Sandby medeltida bytomt är avgränsad efter skifteskartor från år 1750 och 1811. Den ligger på ömse sidor om Sularpsån och genomkorsas av en landsväg i nordsydlig riktning. I den norra delen av byn ligger kyrkan. Byn är omnämnd i skriftliga källor från mitten av 1200-talet. I det historiska källmaterialet omnämns bland annat en ”beskeden dannemand Eskel af Sandby” i ett dokument från år 1478 (Rep. 2 nr 4293). Samma år agerar Eskel, som troligen var bonde, tingsvittne på Torna häradsting. En Sandby mölla finns också omnämnd under det sena 1500-talet och det är sannolikt den vars dämme legat strax norr om aktuell exploateringsyta (DAL).

Inom socknen finns ett 100-tal fasta fornlämningar registrerade. Av dessa utgör merparten ospecificerade stenåldersboplatser. Bronsåldern är möjligen representerad genom ett par platser för bortodlade högar samt en bevarad förmodad hög. Några boplatser från tidsperioden finns inte registrerade. I socknens västra del, inom nuvarande Kungsmarken, återfinns ett större fornlämningskomplex innehållande ett gravfält, stensträngar, röjningsrösen, fossil åkermark och Glumstorps medeltida borg- eller gårdsanläggning. Under medeltiden tillhörde borgen ärkebiskopen i Lund (Nordholm 1936; 1937). Inom komplexet har bara en boplat, daterad till 700–800-talet, delvis undersökts (Strömberg 1961 s 62f).

Under 1500-talet slogs Södra Sandby socken samman med Flyinge socken. Sammanslagningen genomfördes efter år 1501 (LÄU VI:3), men före tillkomsten av Lunds stifts landebok, omkring år 1570 (DAL). Av landeboken framgår också att socknen hade 50 tiondegivare, det högsta antalet bland Torna härads socknar. Vidare framgår det att socknen saknade präst- och klockaregård. Förmodligen på grund av att Sandby kyrka redan innan år 1570 blivit annexkyrka till Hardeberga kyrka.

Sockenkyrkan i Sandby har tidigare, främst utifrån den bevarade dopfunten och planformen, daterats till omkring år 1200 (Tapper 1978 s. 28f). Vid en byggnadsarkeologisk undersökning har kyrkan daterats till slutet av 1400-talet eller början av 1500-talet. Med undantag av tornet som ursprungligen uppförts till ett äldre

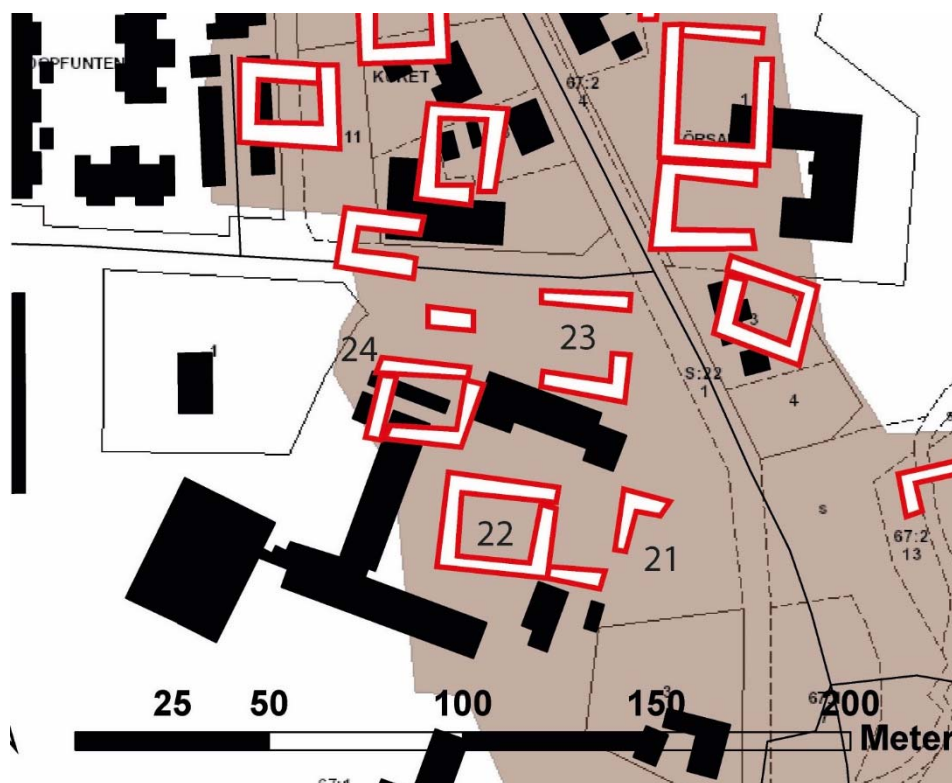
långhus. Tillsammans med dopfunten visar detta att en äldre stenkyrka funnits på samma plats (Anglert 1995 s. 77).

Bebyggelsen i den norra delen av Södra Sandby och västra sidan av Sularpsbäcken kan ha kontinuitet från slutet av vikingatiden. I ett område väster om kyrkogården har påträffats grophus och ett myntdepåfynd från slutet av 900-talet. Mer oklart är när bebyggelsen har etablerats i den södra delen av byn.

Medeltida uppgifter om byns omfattning och bebyggelse är som synes mycket få. I en extraskattemantalsförteckning från år 1583 omnämns 21 skattepliktiga enheter i byn (Karlsson 1998). Från slutet av 1600-talet föreligger mer noggranna uppgifter av kameral karaktär om de olika gårdarnas storlek. Såväl år 1765 som år 1865 bestod byn av $9 \frac{3}{8}$ hela hemman/mantal fördelat på $6 \frac{5}{8}$ krono-/skatte-, $2 \frac{1}{2}$ kyrko- och $\frac{1}{4}$ hospitalsgods. År 1765 redovisas därutöver även 34 torp, 9 gatuhus och 1 kvarn. Krono-/skattememmanen anges som arbetshemman till Flyinge kungsgård, kyrkogodset tillhörde Lunds domkapitel och hospitalsgodset avsåg Lunds hospital (Gillberg 1765 s 141; HGSL 1865).

Området som omfattas av den planerade undersökningen på Byaskolan var under början av 1800-talet plats för hemmanen nr 21, 22 och 24. I byn fanns vid denna tid 27 numrerade hemman. Inga av byns hemman var större än $\frac{1}{2}$ mantal, de flesta var betydligt mindre bärkraftiga.

Den äldsta Byskolan uppfördes år 1887. Byggnaden utdömdes efter en besiktning år 1945 och revs kort därefter. Den var uppförd i en våning utan källare: 36,5 meter lång, 11,2 meter bred och med tvenne flyglar om 11,1 meters längd och 8,75 meters bredd. Den nya skolan invigdes år 1949. Skolan har byggts ut i omgångar. En matsal byggdes år 1964. Hus C förlängdes samma år. Hus F byggdes år 1970 och intill Hus E byggdes ett fritidshem. Hus C förlängdes år 1977 (Bengt Röstlunds uppgifter om skolans historia, i stencil tillhandahållen av Byskolan, s. 8ff). På skolgården finns ett antal större stenar, ca 0,80 x 0,80 meter, utplacerade i cirkel. Enligt skolans rektor påträffades de vid skolans norra gavel i samband med schaktningar för ca 10 år sedan.

Figur 2. Fastighetskarta över norra delen av Södra Sandby by med 1810 års gårdar (mer röd linje). Gård nummer 21 och 22 berördes av undersökningen.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Fastigheten Sandby 67:1 i kv. Versalen 1 ligger inom nordvästra delen av Södra Sandby historiska bytomt. Flera arkeologiska iakttagelser och undersökningar har genomförts inom fornlämningen. Fyndet av en silverskatt väster om kyrkan och minst två undersökningar inom bytomten, visar att bebyggelse fanns i området i övergången mellan vikingatid och medeltid. Trots en omfattande utbyggnad av Södra Sandby från slutet av 1970-talet och framåt har endast ett fåtal arkeologiska observationer gjorts i byn.

- År 1992 utfördes grävningar över kyrkogården för inkoppling av gas till kyrkan. Arbetena besiktigades av RAÄ UV-Syd som bedömde att ingreppet inte berörde sådana lämningar att särskild dokumentation var nödvändig (lst.dnr: 220-5112-92).
- Inför en exploatering år 1995 inom fastigheten Jordhumlan 5 utfördes en arkeologisk utredning. Fastigheten är belägen strax utanför gränsen för den medeltida bytomten och inte heller någon annan fornlämning finns registrerad inom den. Utredningen föranleddes av att platsen har en för stenåldersboplatser gynnsam topografi. Ingenting av arkeologiskt intresse framkom i samband med utredningen (Munkenberg 1995).

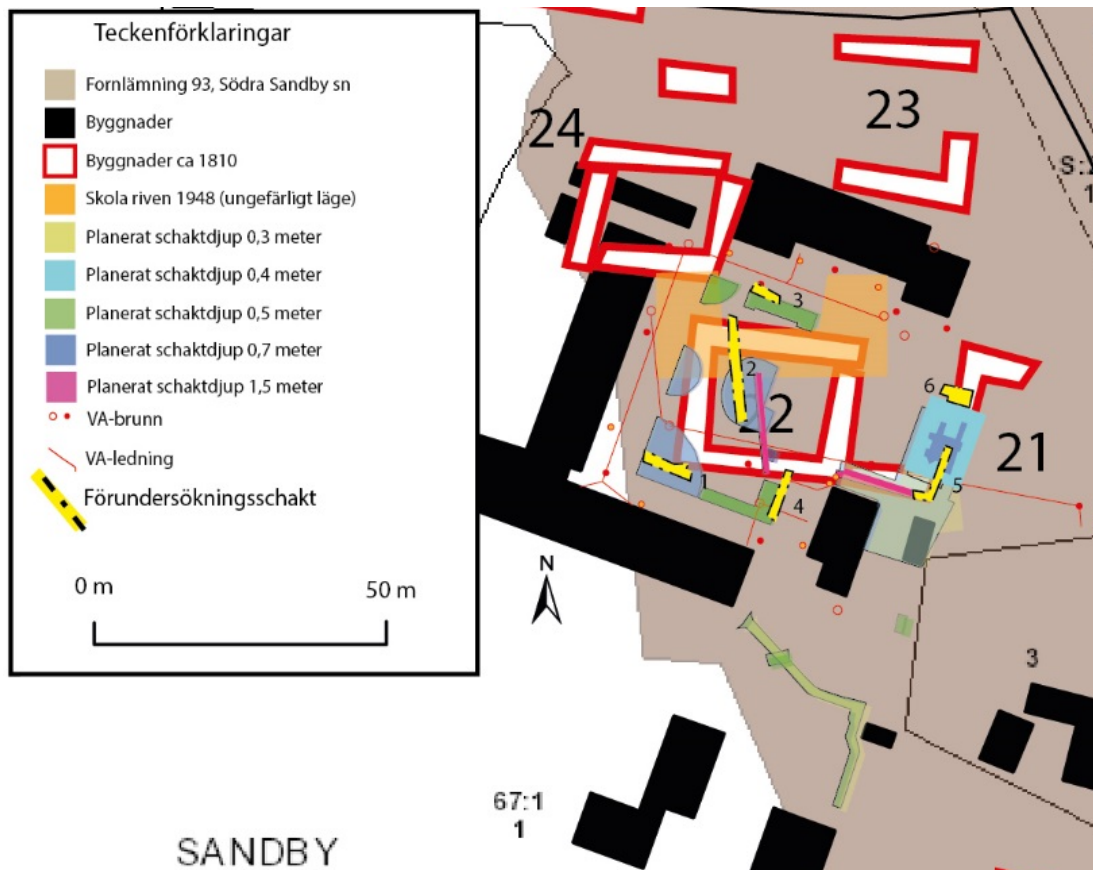
- På fastigheten Församlingshemmet 1 gjordes år 1996 en tillbyggnad av församlingshemmet samt en inkoppling av gas. Fastigheten är belägen ca 50 m sydöst om kyrkan. Vid arbetena som stod under antikvarisk kontroll, observerades en kullerstensläggning som troligen utgjorde gårdsplan till den gård som föregått församlingshemmet på platsen. Kullerstensläggningen överlagrade ett 0,40 m tjockt kulturlager med innehåll av tegelrester. I gasledningsschaktet observerades en grop eller kulturlagerrest som innehöll en skärva svartgods (SkHbf:s arkiv).
- En schaktningsövervakning genomfördes år 1997 i samband med nyanläggning av VA-ledningar i Församlingsgatan i Södra Sandby. Det kunde då påvisas att platsen, belägen intill gränsen till den historiskt kända byn och dess kyrka, varit bebyggd under vikingatiden. Två grophus påträffades, vilka utifrån fynd daterades till vikingatid. Grophuset har troligen ingått i ett gårdskomplex som även innefattat andra byggnadstyper (Lundberg 1998).
- År 2000 genomfördes ett trädförnyelseprojekt i Sofielundsparken, kv. Rundkyrkan i Södra Sandby. 19 stycken planteringsgropar anlades till djup varierande mellan 0,80 och 1,40 m. I flertalet planteringsgropar framkom kulturpåverkade lager, och ingen nådde ned till geologiska lager. I den västra delen av fastigheten samt i söder mot Ringvägen utgjordes lagerbilden av omrörda svagt kulturpåverkade jordlager. I den nordöstra delen framkom omrörda lager som överlagrades av odlingslager. I övriga planteringsgropar framträdde stratifierade lagerbilder med en förhållandevis tydlig kulturpåverkan. Centralt i den östra delen av ytan framkom ett lergolv som överlagrade ett kulturpåverkat lager. I nordöst framkom slaggklumpar i det övre lagret. I de norra planteringsgroparna kunde det konstateras att marken periodvis översvämmats, troligast på grund av ett befintligt mölledämme i den intill liggande Sularpsbäcken (Lenntorp 2005).
- Inom Byskolan, utfördes en schaktningsövervakning år 2005 av Wallin Kulturlandskap & Arkeologi. Schaktningsövervakningen kom till stånd efter att det kom till länsstyrelsens kännedom att grundstenar och djurben påträffats. Schaktningarna förefaller till större delen redan ha utförts då antikvarisk personal kom till platsen. I de fortsatta schaktningarna, som endast omfattade ca 10 meter, påträffades inga äldre lämningar. Läget för de observerade grundstenarna är oklart (Hvid 2005).
- Vid en schaktningsövervakning år 2007 i Backgatan, öster om aktuell fastighet, grävdes två schakt, och däremellan genomfördes styrd borring. I det södra schaktet påträffades inga intakta, medeltida kulturlager utan sandig morän framkom vid ett djup av 0,55 m. Det norra schaktet påträffades äldre matjord och ett vattenavsatt lager vid djup av mellan 0,60-0,85 m (Karlsson 2007).
- I december år 2010 genomfördes en geoteknisk undersökning i dåvarande kv Rundkyrkan 1, Södra Sandby. 12 borrhov gjordes spritt över fastigheten. Intakta kulturlager påträffades vid varierande djup i de olika delarna av det planerade nybyggnationsområdet. Kulturlager framkom på djup av mellan 0,50 m och 1,65 m. På platsen för miljöhuset i den södra delen av ytan, framkom intakta kulturlager på ett djup av 3 m, då det på platsen är anlagt en kulle i sen tid (Ericsson 2012).

- Med anledning av att Lunds kommun Fastighets AB planerade att bebygga fastigheten Rundkyrkan 2, Södra Sandby, genomfördes en förundersökning i syfte att kartera fornlämningsituationen och ta fram ett underlag för Länsstyrelsens fortsatta handläggning av ärendet. Vid förundersökningen påträffades huvudsakligen yngre lämningar i form av odlingslager och utfyllnadsmassor bestående av rivningsmaterial. Sammanlagt grävdes 6 schakt med en total längd av 141 m. Totalt dokumenterades 65 kulturlager, nedgrävningar och fyllningar, samt en brunn. I områdets centrala och sydvästra delar påträffades en svacka uppfylld med rivningsmassor från rivningen av gården som tidigare fanns på platsen. I det nordligaste schaktet påträffades en serie av stenavtryck som avtecknade sig i moränen. I dem fanns varierande fyllningar som visade på en dateringsmässig spridning. Då inga större stenar påträffades i moränen bör stenavtrycken utgöra spår efter en stenkonstruktion, möjligen en byggnad. I samma schakt dokumenterades ett kulturlager som möjligen kan vara av äldre datering. I schaktet på undersökningsområdets östra del påträffades en grundläggning för en vägg tillhörande gården som finns markerad på 1970 års ekonomiska karta. Här påträffades även lämningar efter föregångaren till denna gård samt en brunn, även den äldre än gården (Balic 2011).
- I samband med en förundersökning år 2016 i kv. Kryptan 10 och 11 framkom förhistoriska och medeltida lämningar i form av nedgrävningar, bland annat grophus och stolphål, samt spår av odling genom bearbetning med årder (Ericsson 2016).

Genomförande och resultat

Syftet med den arkeologiska förundersökningen är, enligt länsstyrelsens förfrågningsunderlag, att "fördjupa kunskapen om fornlämningen och den har som mål att klargöra dess omfattning, innehåll, datering och kunskapspotential". Ritningsunderlaget som låg till grund för undersökningsplanen kom senare att revideras flera gånger. Den senaste revideringen daterad 20170529, tillsammans med Plan- och sektionsritningar för respektive schakt återfinns som bilaga i slutet av rapporten.

Förundersökningen omfattade sex schakt med en sammanlagd yta av cirka 73 m² och med en volym av 62 m³ (figur 3). Schakten placerades där historiskt kartmaterial indikerade tidigare gårdsbebyggelse. I samtliga schakt framkom lämningar efter gårdsbebyggelser. Gårdarna kan dateras till 1600—1700-tal, men indikationer finns på ännu tidigare bebyggelse från tidigmedeltid.

Figur 3. De 6 arkeologiska förundersökningschakten 2017, planerat ingrepp vid omgestaltning av skolgården, äldre och yngre byggnadselement samt fornlämningens utbredning.

Schakt 1

Schakt 1 innehöll en intakt syllstensgrund som påträffades på 0,15 m djup, direkt under bärlager (bilaga 3). Sannolikt rör det sig om delar av den södra längan av gård 22. Keramikfynd som i golvlagret intill syllstenarna daterar lämningarna till runt 1600—1700-tal. Äldre kulturlager under golvnivå dokumenterades ner till ett djup av 0,50 m där moränleran vidtog.

Figur 4. I schakt 1 fanns en syllstensgrund och ett lergolv från gård 22 precis under bärlagret. Fotografiet taget från norr.

Schakt 2

Intakta lämningar påträffades i Schakt 2, i form av en syllstensgrund i norra delen av schaktet på 0,25 m djup (bilaga 3). Sannolikt rör det sig om delar av den i norr belägna grunden till gård 22. I en fortfarande intakt yta i den centrala delen av schaktet, på ett djup av cirka 0,80 m framkom flera skärvor av yngre rödgods, vilket lutar åt en datering på 1600—1700-tal. I centrala delen av schaktet påträffades murar från skolan som uppfördes under 1800-talet. Kvarvarande äldre kulturlager låg under murar och bedöms vara mindre än 0,10 m i tjocklek. Morännivån framkom på som ringast cirka 0,60 m.

Schakt 3

I Schakt 3 påträffades intakta kulturlager på en nivå av 0,40 m djup under dagens marknivå (bilaga 3). Inga dateringsbara fynd framkom. Ett cirka 1,5 m brett område tolkades vara rester av ett lergolv, och ett stolphål med fyllning framkom. Möjligen rör det sig om en mindre utbyggnad hörande till gårdsläget 22 norra länga. Morännivån framkom på cirka 0,55 m.

Schakt 4

Centralt i Schakt 4, påträffades intakta kulturlager samt fynd av slagg på ett djup av 0,40 m (bilaga 3). Inga dateringsbara fynd framkom, vilket försvårar dateringen. Slaggen kan dock indikera att schaktet placerades i verkstadsområdet för gård 22. Morännivån framkom på 0,55 m.

Schakt 5

På ett djup av cirka 0,40 påträffades intakta kulturlager längst i söder, vilka tolkas ha kunnat utgöra delar av gård nr 22 (bilaga 3). Vid lämningarna framkom oglaserat rödgods och en skärva av ett grötfat, troligen med datering runt 1600—1700-tal. I ett kulturlager ovanpå moränen framkom en skärva av östersjökeramik, vilket visar att gårdsläget kan ha haft en tidigare föregångare. Morännivån framkom på 1,10 m.

Schakt 6

På ett djup av cirka 0,40 m påträffades välbevarade lämningar som tolkas höra till gård nr 21 (bilaga 3). Grundstenar som troligen kan härledas till gårdsbebyggelsen, påträffades med en stenläggning. Datering på kulturlagren under stenläggning inne i gården hamnar runt 1600—1700-tal med härledning av påträffade fynd av yngre rödgods. Morännivån framkom på en nivå av 0,85 m.

Figur 5. Schakt 2 sett från söder. Johan dokumenterar syllstensgrunden till Gård 22 längst i norr. Närmast i bild skimtar en stensättning från innergården till Gård 22.

Förslag på fortsatta åtgärder

Förundersökningen visar att det finns relativt ytliga lämningar kvar av gårdsbebyggelsen från 1600—1700-talet samt äldre. Därmed bör en utvärdering av den planerade upprustningen av skolgården göras. Att föredra vore att i dessa lägen undersöka möjligheten att förlägga de mer djupgående insatserna till platser där endast ringa kulturlager finns kvar för att på så vis skydda kvarvarande fornlämning.

Utvärdering

- Området för schakt 1 har planerat schaktdjup 0,7 m inom det blå området (figur 3). I schaktets västra delar framkom inga intakta medeltida kulturlager på grund av en modern nedgrävning med grusfyllning. Syllstenar tillhörande gårdslägen nr 22 påträffades dock i schaktets östra delar på en nivå av endast 0,15 m under skolgårdens marklager. Steril morän framkom på ett djup av cirka 0,50-0,55 m under dagens marknivå. Därmed är det ett cirka 0,40 m tjockt kulturlager som blir påverkat av omgestaltningens arbetet. För att inte skada fornlämningen bör inget ingrepp djupare än omkring 0,10 m göras.
- Planerat schaktdjup i området för centrala och södra delarna av schakt 2 är 0,70 m (figur 3). Den centrala delen av schaktet var hårt sargat av en skolbyggnad från 1800-talet, vars murar påträffades. Kvarvarande äldre kulturlager låg under murar och bedöms vara mindre än 0,10 m i tjocklek. Morännivån framkom på som ringast cirka 0,60 m. Vid omgestaltningen kommer de sista kvarvarande 0,10 m intakta kulturlagren att bli helt borttagna. I området kring murarna från tidigare skolbyggnad kommer kulturlagren troligen vara ringa. En schaktningsövervakning kan vara tillfyllest.
- I Schakt 3 längst i norr planeras ett schaktdjup på 0,50 m. Intakta kulturlager påträffades på en nivå av 0,40 m djup under dagens marknivå. Inga dateringsbara fynd framkom. Vid omgestaltningen kommer sista kvarvarande kulturlager att tas bort. Morännivån framkom på cirka 0,55 m. En schaktningsövervakning kan vara tillfyllest.
- Området för schakt 4 har ett planerat schaktdjup på 0,40 m djup, vilket är nivån på var intakta kulturlager börjar. Då morännivån framkom på 0,55 m blir det endast cirka 0,15 m kulturlager kvar på platsen. En geotextilduk bör läggas mot underliggande kulturlager vid omgestaltning och en schaktningsövervakning kan vara tillfyllest.
- Planerat schaktdjup i området för schakt 5 är från 0,40 m i de norra delarna och 1,50 m i de södra. På ett djup av cirka 0,40 påträffades intakta kulturlager längst i söder, vilka tolkas ha kunnat utgöra delar av gård nr 22. Vid lämningarna framkom oglaserat rödgods och en skärva av ett grötfat, troligen med datering

runt 1600—1700-tal. I ett kulturlager ovanpå sterilen framkom en skärva av östersjökeramik, vilket visar att gårdsläget kan ha haft en tidigare föregångare. Intakta kulturlager kommer därmed att bli påverkade mellan en nivå av 0,40 – 1,10 m, där moränen vidtar. För att inte skada fornlämningen bör inget ingrepp djupare än omkring 0,30 m göras.

- I området för schakt 6 finns i dagsläget inga inplanerade omgestaltningsarbeten, då schaktet förlades strax norr om arbetsområdet. Skulle detta förändras kan det vara bra att känna till att intakta medeltida kulturlager förekommer på en nivå av 0,40 - 0,85 m, där moränen vidtar.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-3789-2017	Fornlämning nr/art	RAÄ 93
Socken/stad	Södra Sandby	Kulturens projektnummer	61000-542
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Sandby 67:1

Typ av exploatering	Skolgårdsupprustning
Uppdragsgivare	Lundafastigheter att: Märta Gjörtler
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Aja Guldåker
Övrig personal	Johan Wallin
Fältarbetstid	20170607—20170608

Fälttid	
Arkeolog	32 h
Maskin	-

Undersökningens omfattning	
Yta	73 m ²
Kubik	62 m ³
Schaktmeter	-

Kostnad för arkeologi	
Projektledning/Administration	4 x 800= 3 200 SEK
Rekognosering före schaktstart	4 x 800= 3 200 SEK
Fältarbete	32 x 800=25 600 SEK
Traktamente och transport	264 + 160 SEK=424 SEK
Rapport	32 x 800=25 600 SEK
Fyndhantering	8 x 800=6 400 SEK
Analys	-
Övrigt, Förbrukningsmaterial	500 SEK
Summa:	64 924 SEK

Kostnad övrigt	
Maskiner	-
Bodar	-
Inmätning av schakt	1001 SEK
Övrigt	-
Summa	65 925 SEK

Summa, faktisk	65 925 SEK
Summa, beslutad	116 208 SEK Inkl moms

Fyndmaterial (förvaring m.m.)	LUHM 32813:1-16
Arkivmaterial, förvaring	LUHM; med kopior i Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen
Ritningar, dokumentation	13 st A3 ritfilm, plan- och sektionsritning skala 1:20
Foto	38 digitala fotografier
Analys	-
Övriga upplysningar	-

Referenser

Otryckta källor

DAL= Dialekt- och ortnamnsarkivet, Lund. Samlingar av ortnamnsbelägg.

Lantmäteriet= tjänsten Historiska kartor.

Rep= Repertorium diplomaticum regni Danici mediaevalis, Rk 2, 1451-1513. København 1928-1939.

SkHbf= Sockenarkivet, Skånes hembygdsförbund, Lund.

Bengt Röstlunds uppgifter om Byskolans historia, stencil.

Tryckta källor

HGSL = *Historiskt-Geografiskt och statistiskt lexikon öfver Sverige*. Band VI, 1865.

KB = *Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold*. I Uddrag 1551 ff, udg. af C.F. Bricka m.fl. 1885 ff.

LÄU = *Lunds ärkestifts urkundsbok. Diplomatarium Diocesis Lundensis*, utg. av L. Weibull. Lund 1900-39.

Litteratur

Anglert, M. 1995. *Kyrkor och herravälde. Från kristnande till sockenbildning i Skåne*. Lund Studies in Medieval Archaeology 16. Lund.

Balic, I. 2011. Kv Rundkyrkan 2, Södra Sandby bytomt, RAÄ 93, Södra Sandby. Arkeologisk förundersökning 2011. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 382. Kulturen, Lund.

Ericsson, G. 2012. Kv Rundkyrkan 1, fornlämning nr 93, Södra Sandby socken, Lunds kommun. Geoteknisk provborrning 2010. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 414. Kulturen, Lund.

Ericsson, G. 2016: Kv. *Kryptan 10 och 11, Södra Sandby, fornlämning 93:1, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne*. Arkeologisk förundersökning 2016. Kulturmiljörapporter 2016:9. Kulturen.

Gillberg, J. L. 1765. *Beskrifning öfver Malmöhus län*. (Faksimileupplaga 1980).

Hvid, B Bondesson 2005: Kv. *Versalen 1, RAÄ 93, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne*. Arkeologisk förundersökning 2005. Wallin – kulturlandskap och arkeologi. Rapport 2005:43. Otryckt stencil.

Karlsson, M. 1998. *Navis Ecclesie. Kyrka och demografi i det medeltida Skåne*. D-uppsats. Lunds universitet.

Karlsson, M. 2007. Backgatan, Södra Sandby bytomt. RAÄ 93, Södra Sandby socken. Arkeologisk förundersökning 2007. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 230.

Lenntorp, K-M. 2005. Kv Rundkyrkan, Södra Sandby medeltida bytomt, RAÄ 93, Södra Sandby socken. Arkeologisk förundersökning 2000. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 166.

Lundberg, A. 1998. *Församlingsgatan Södra Sandby. Arkeologisk förundersökning 1997*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 66. Kulturen.

Munkenberg, B-A. 1995. *Bränneriet S. Sandby, Jordhumlan 5. Arkeologisk utredning*. UV-Syd rapport 1995:47.

Nordholm, G. 1936. Kungsängen Räfteu eller Kungsmarken. En skånsk ödegård från medeltiden. *Skånegillet i Stockholm Årsskrift 1936*.

Nordholm, G. 1937. Forntida och medeltida åkrar i Kungsmarken. *Skånes Natur. Skånes Naturskyddsföreningens Årsskrift 1937*.

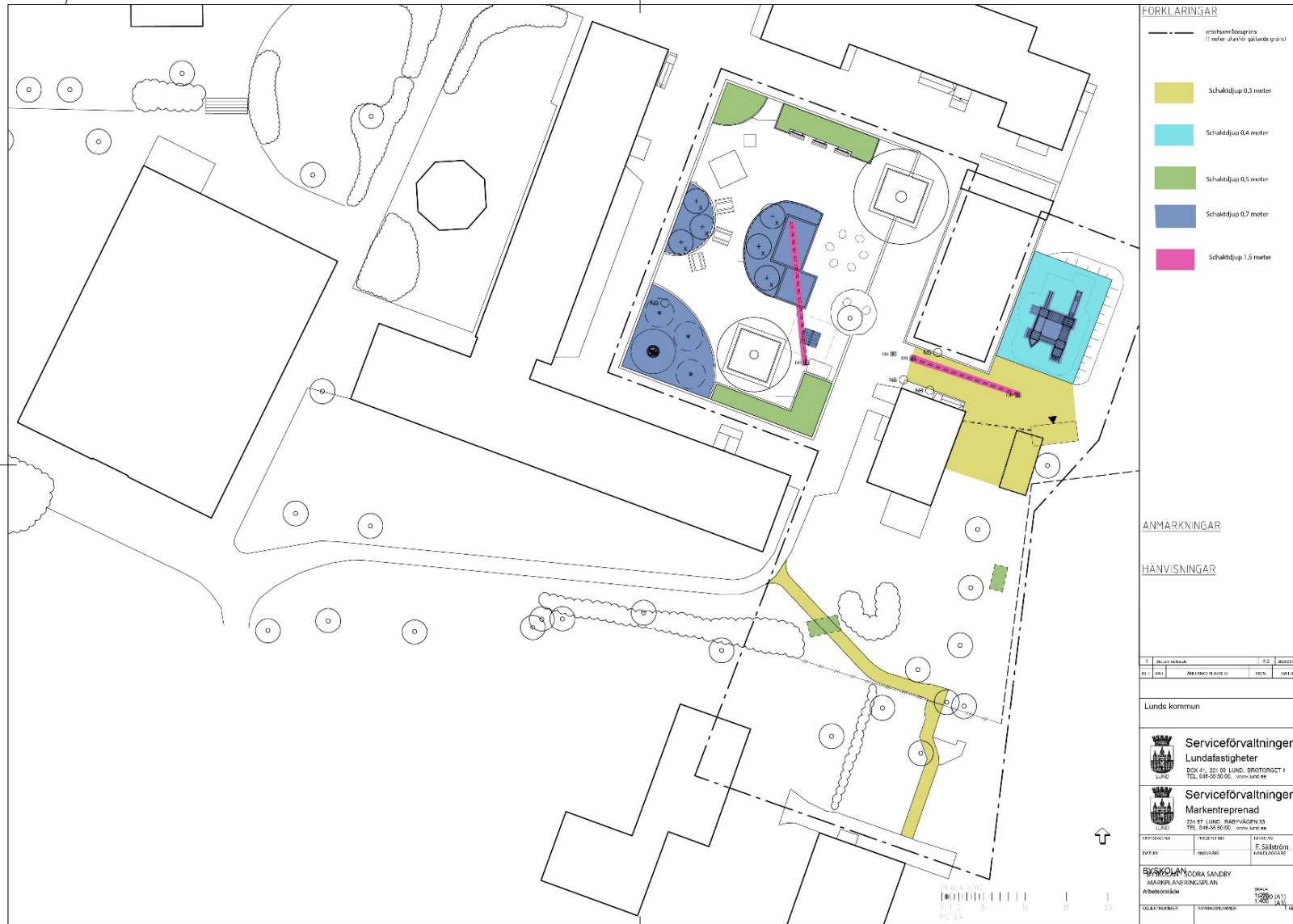
Strömberg, M. 1961. *Untersuchungen zur jüngerer Eisenzeit in Schonen*. Acta archaeologica lundensia 4:4 Lund.

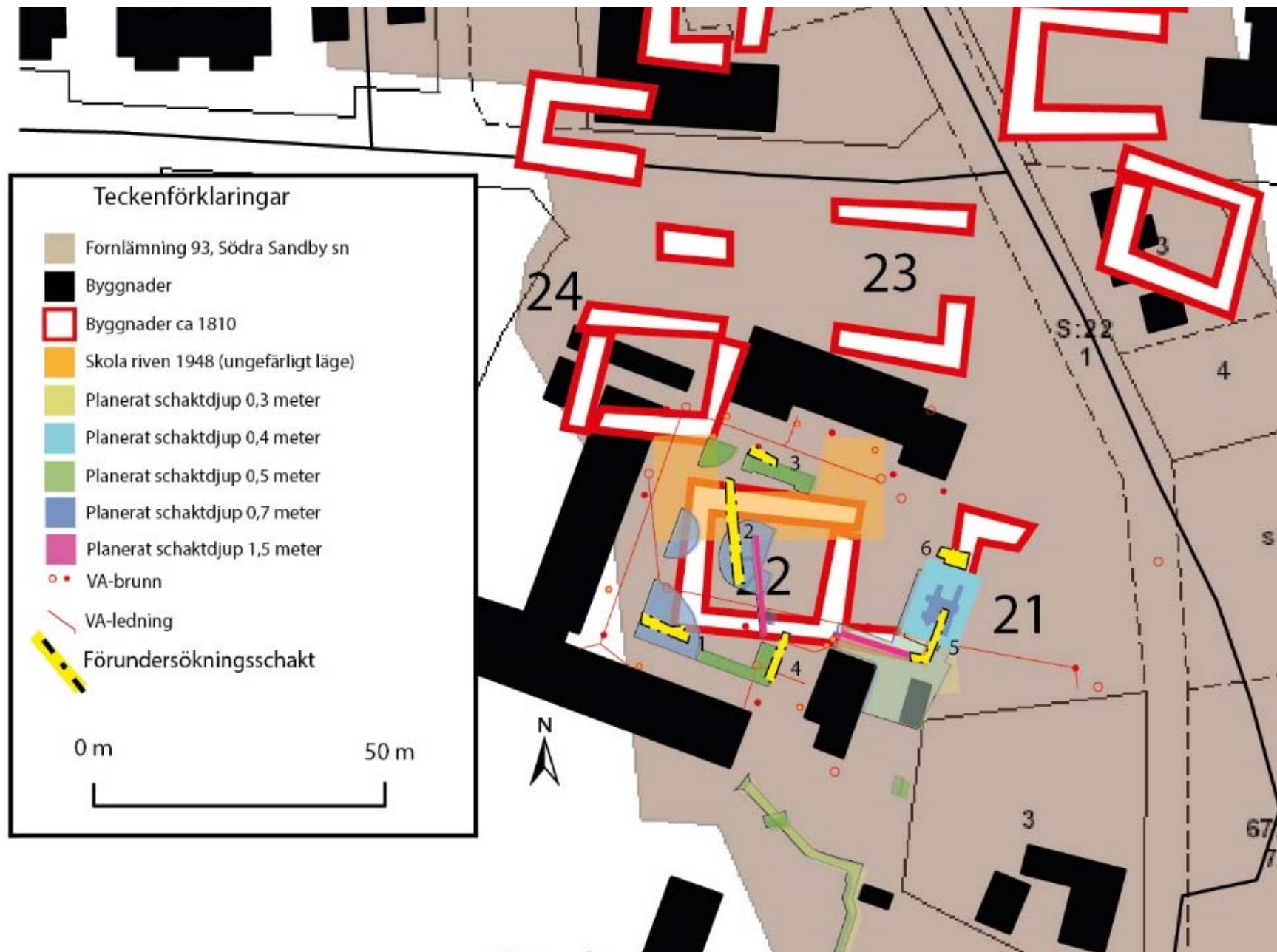
Tapper, K. G. 1978. *Södra Sandby kyrka, Skåne, Malmöhus län, Torna härad Lund stift, Torna kontrakt, Södra Sandby, Hardeberga och Revinge pastorat*. En kulturhistorisk beskrivning av Karl Gustaf Tapper. Södra Sandby.

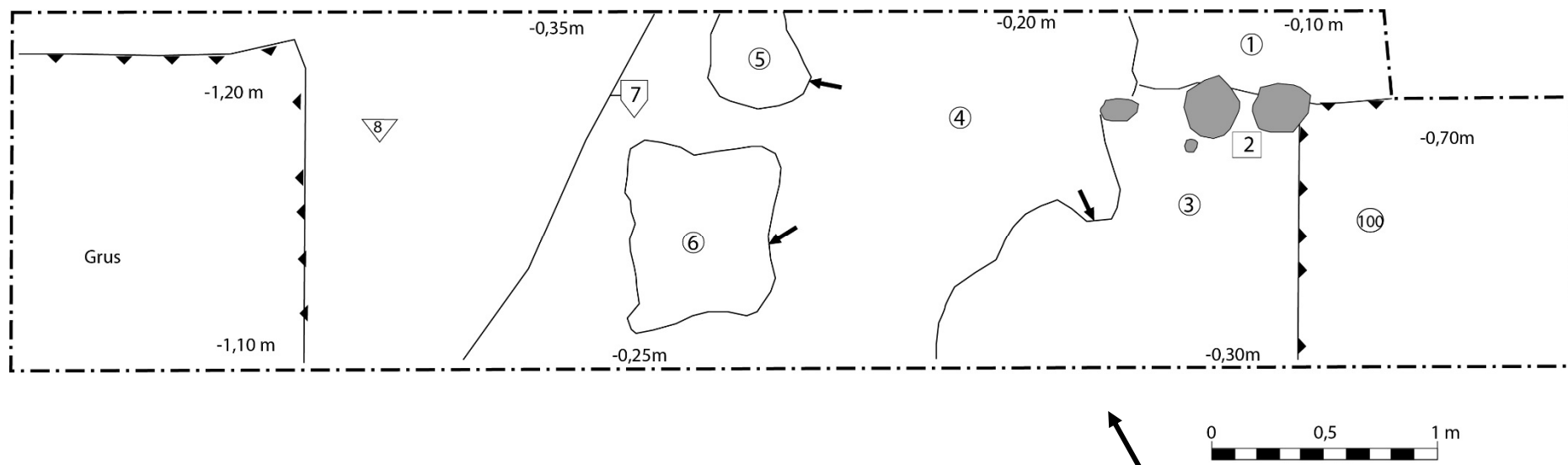
Bilagor

1. Reviderad planritning för planerad skolgård med schaktdjup. 20170529.
2. Schaktplan 1-6
3. Plan- och sektionsritningar
4. Fyndlista

Reviderad planritning för planerad skolgård med schaktdjup. 20170529.

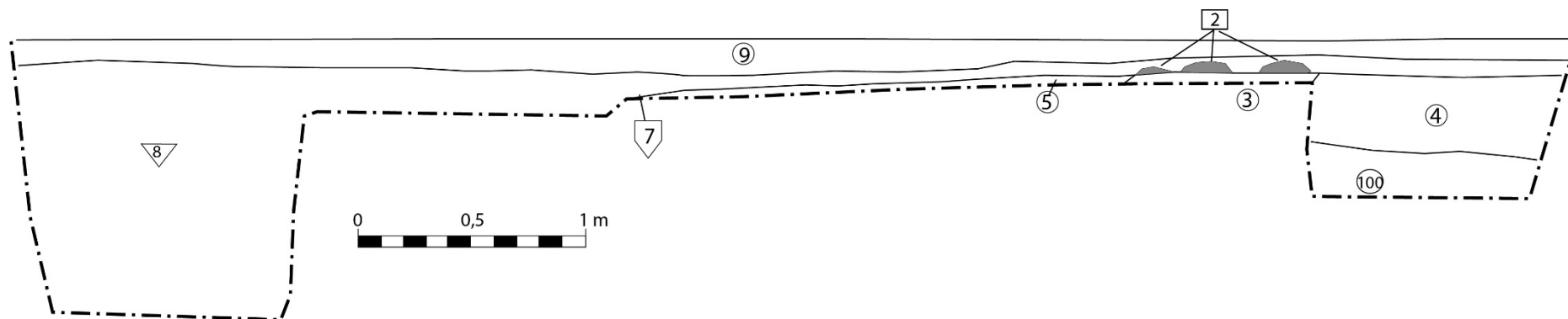

Schakt 1, planritning

1. Gråbrun, grusig jord med inslag av småsten. Fin- till grovkornig, välsorterad. Torr, mager, kompakt med tydlig kontaktyta. Modernt bärlager för skolgård.
2. Stenkonstruktion i öst-västlig orientering. Stensyll, möjligen en innervägg. Jämför relation med kontext (3) och (5).
3. Gulbrun, sandhaltig lera. Finkornigt, välsorterat, fuktigt, fet och kompakt. Tydlig kontaktyta mot (4). Fynd: Trefotsgröta/yngre rödgods (senmedeltid/tidigmodern, troligen från 1600—1700-tal utifrån glasyr. I bit möjligt golvtegel. Lergolv i inomhusmiljö.
4. Brun, sandhaltig kulturjord, inslag av träkolsprickor och bränd lera. Finkornigt, välsorterat, torrt, magert, något kompakt. Fynd av djurben i vågrätt läge. Äldre marklager.
5. Gulbrun sandhaltig lera. Finkornig, välsorterad, fuktig, fet och kompakt. Tydlig kontaktyta mot (4). Lergolv i inomhusmiljö, datering möjligen tidigmodern. Jämför med relation till (2) och (3).
6. Brunsvart. Fläckvis relativt rikligt inslag av koks. Enstaka stycken av gult tegel. Fin-grovkornigt. Torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Utkastlager/utjämnning. Sentida 1800-1900-tal.
7. Modern nedgrävning. Sannolikt VA då det har riktning mot en brunn i NV.
8. Gulbrun sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i modern nedgrävning (7).

100. Steril sand.

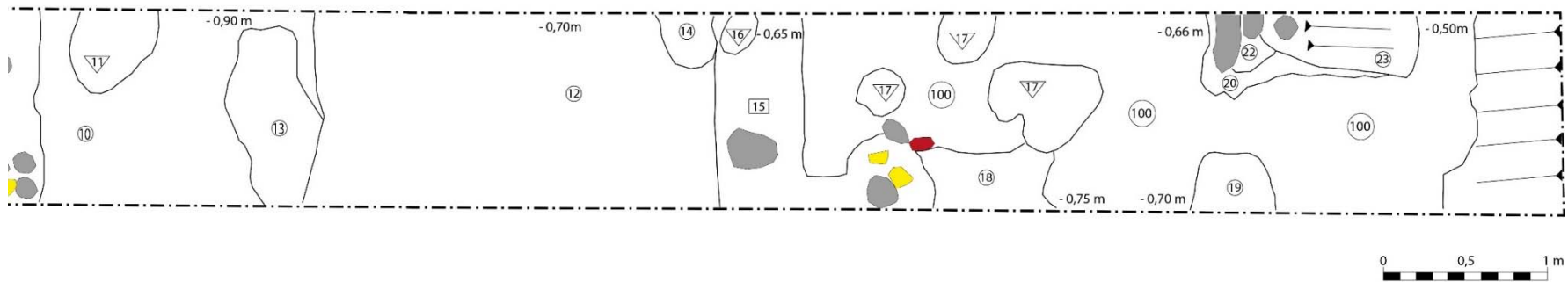
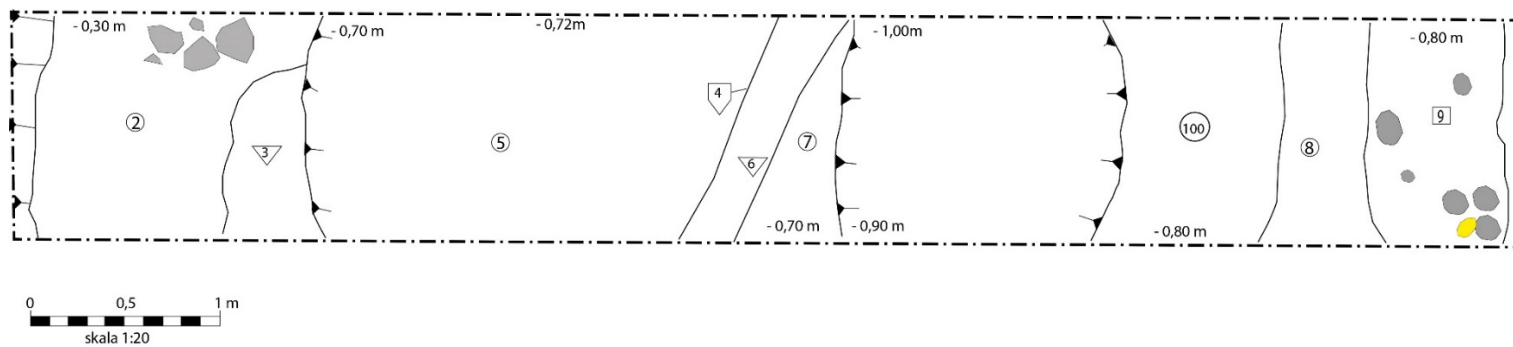
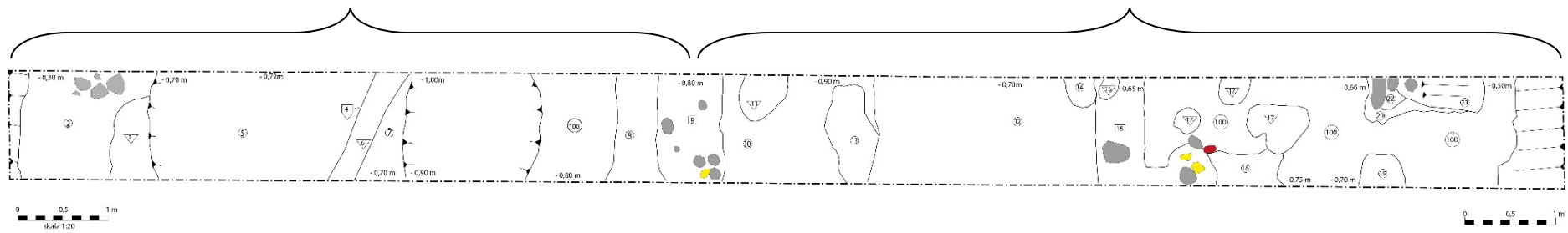

Schakt 1. Norra sektionen

1. -
  2. Stenkonstruktion i öst-västlig orientering. Stensyll, möjligen en innervägg. Jämför relation med kontext (3) och (5).
  3. Gulbrun, sandhaltig lera. Finkornigt, välsorterat, fuktigt, fet och kompakt. Tydlig kontaktyta mot (4). Fynd: Trefotsgröta/yngre rödgods (senmedeltid/tidigmodern, troligen från 1600—1700-tal utifrån glasyr. I bit möjligt golvtegel. Lergolv i inomhusmiljö.
  4. Brun, sandhaltig kulturjord, inslag av träkolsprickar och bränd lera. Finkornigt, välsorterat, torrt, magert, något kompakt. Fynd av djurben i vågrätt läge. Äldre marklager.
  5. Gulbrun sandhaltig lera. Finkornig, välsorterad, fuktig, fet och kompakt. Tydlig kontaktyta mot (4). Lergolv i inomhusmiljö, datering möjligen tidigmodern. Jämför med relation till (2) och (3).
  6. -
  7. Modern nedgrävning. Sannolikt VA då det har riktning mot en brunn i NV.
  8. Gulbrun sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i modern nedgrävning (7).
100. Steril sand.

DEL 1

DEL 2

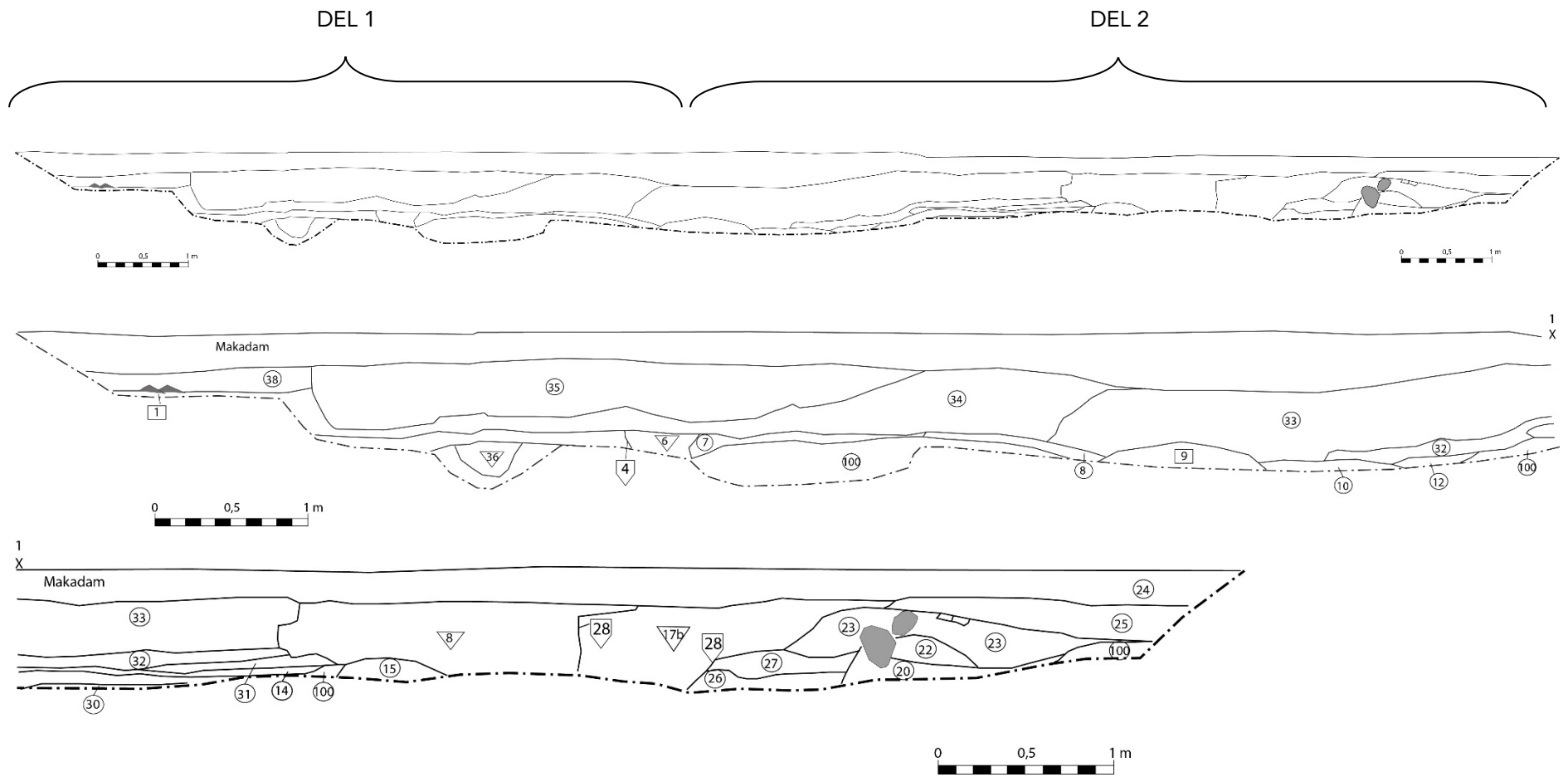

Se lagerbeskrivning Schakt 2 nedan.

Schakt 2, planritning

1. Stenkonstruktion. Stenen har spetsig topp, vilket talar för att det inte är någon stensättning. Mer troligt grund till en mur. Datering svårbedömt, antingen 1800-tal skolan eller det äldre gårdsläget. Det förekommer gult tegel i ytskiktet till (2), vilket talar för 1800-tal.
2. Brun, sandhaltig kulturjord med inslag av bränd lera, träkol och gult tegel. Finkornigt, osorterat, torrt och magert, något kompakt. Sannolikt påförda massor vars funktion var att vara bärlager för (1). Förekomsten av gult tegel talar för att det är sentida.
3. Gulvit sand/grus. Finkornigt, välsorterat, torr, mager och porös. Fyllning i modern nedgrävning.
4. Öst-västlig nedgrävning. Sentida. Sannolikt en rörledning.
5. Brun sandhaltig kulturjord. Inslag av enstaka träkolsprickor. Fläckvis tränger roströd sand igenom (undergrund). Finkornig, välsorterat, torrt, magert och poröst. Äldre markhorisont ovan morän.
6. Gulvit sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Sentida fyllning i (4).
7. Samma som (5). Skuret av (4).
8. Brungrå, sandhaltig kulturjord med inslag av träkol, bränd lera. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Tydlig kontaktyta nedåt med morän. Förekomsten av träkol och bränd lera talar för att det är i närhet av bebyggelse.
9. Sten/murbrukskonstruktion samt gult tegel. Mur i väst-östlig riktning, som troligen ingått i 1800-tals skolbyggnaden.
10. Samma som (8), skuret av (9).
11. Grågul sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i sentida nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
12. Gul sand, flammigt med grå sand som skapar cirklar. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Yta med avtryck efter mindre sten. Sannolikt en stensättning från en äldre gårdsplan.
13. Rödbrun sandig jord, värmepåverkad. Inslag av träkol och enstaka stycken av handslaget rött tegel. Rikligt med bränd lera. Finkornig, välsorterad och porös. Rest av ugnskonstruktion, cirka 0,10 m tjockt.
14. Brunsvart, sandhaltig kulturjord med inslag av träkol och bränd lera. Finkornig, välsorterad, porös och mager. Tydlig kontaktyta ner mot underliggande steril.
15. Sten/murbrukskonstruktion, gult tegel. Grundmur, 1800-tal.
16. Grå sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
17. a, b, c — de tre hör sannolikt samman. Grå sand, finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
18. Brun, sandhaltig kulturjord, med inslag av träkol. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Äldre markhorisont ovan morän.
19. Brunsvart lersandigt kulturlager, inslag av träkol och bränd lera. Finkornig, välsorterad, fet, något fuktigt och något kompakt. Äldre marklager, sannolikt på gårdsläge.
20. Likadan som (19). Kontexterna har sannolikt hängt ihop och kommer under (21). Marklager.
21. Stenkonstruktion, sannolik grundmur till hus i gårdsläge. Satta i underliggande kontext (20).
22. Gul lera varvad med gråbrun lerhaltig kulturjord. Inslag av träkol, bränd lera. Finkornig, osorterad, fet, torr och kompakt. Packning för att stödja stenkonstruktion (21).
23. Brunsvart lerhaltig kulturjord med inslag av bränd lera, träkol, småsten. Finkornig, osorterad, fet, torr och kompakt. Påfört som stöd/utfyllnad invid mur (21).

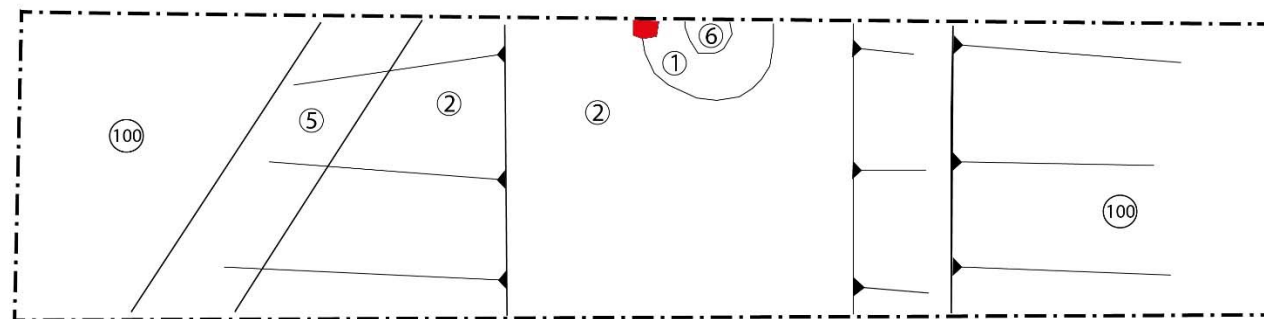
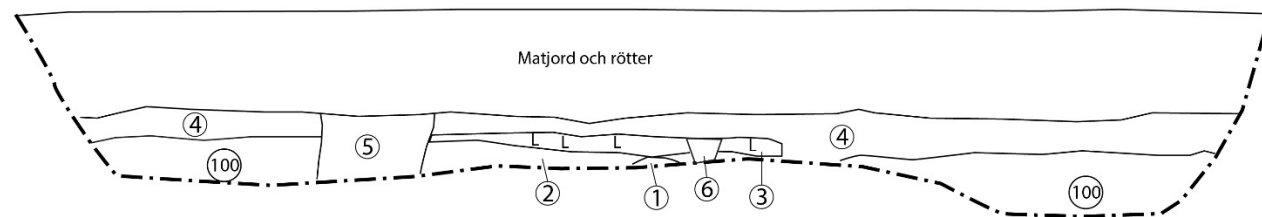

Schakt 2. Västra sektion
 Se lagerbeskrivningar nedan

Lagerbeskrivning schakt 2, västra sektion

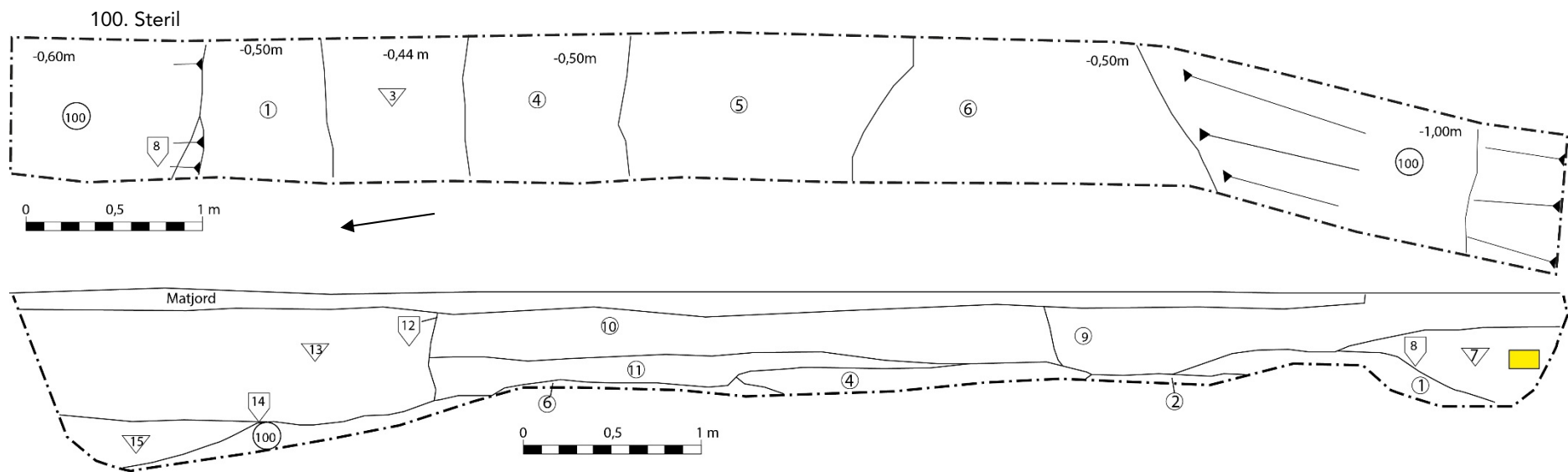
1. Grå makadam/grus. Modern markbeläggning på skolgård.
2. Brungrå, sandig kulturjord, enstaka träkolsprickar. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Lite otydlig övergång nedåt. Sentida marklager/utjämning efter att gårdsläget flyttats ut vid skiftet.
3. Brunröd sandig jord, varvad med gulröd sand. Finkornig, välsorterad, mager och torr. Något porös. Nästanmorän.
4. Brunsvart sandig kulturjord. Inslag av enstaka träkol, bränd ler. Finkornig, välsorterad, torr, mager och något kompakt. Äldre markhorisont.
5. Sentida nedgrävning. Troligen för lekredskap.
6. Grå, sandigt grus med inslag av småsten. Grovkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Sentida utfyllnad.
7. Gråbrun, flammig, sandhaltig jord som ligger som stråk. Finkornig, välsorterad, mager, porös. Nästan morän.
8. Vit sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Flygsand.
9. Småsten. Gul tegelkross i gråbrunt grus. Grovkornig, osorterad, torr, mager och porös. Sentida utjämningslager.
10. Grå sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Sentida utjämning.
11. Grågul sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i sentida nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
12. Gul sand, flammigt med grå sand som skapar cirklar. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Yta med avtryck efter mindre sten. Sannolikt en stenläggning från en äldre gårdsplan.
13. Rödbrun sandig jord, värmepåverkad. Inslag av träkol och enstaka stycken av handslaget rött tegel. Rikligt med bränd lera. Finkornig, välsorterad och porös. Rest av ugnskonstruktion, cirka 0,10 m tjockt.
14. Brunsvart, sandhaltig kulturjord med inslag av träkol och bränd lera. Finkornig, välsorterad, porös och mager. Tydlig kontaktyta ner mot underliggande steril.
15. Sten/murbrukskonstruktion, gult tegel. Grundmur, 1800-tal.
16. Grå sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Fyllning i nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
17. a, b, c — de tre hör sannolikt samman. Grå sand, finkornigt, välsorterat, torrt, magert och poröst. Fyllning i nedgrävning, troligen för tidigare lekplatsutrustning.
18. Brun, sandhaltig kulturjord ,med inslag av träkol. Finkornigt, välsorterad, torr, mager, porös. Äldre markhorisont ovan morän.
19. Brunsvart lersandigt kulturlager, inslag av träkol och bränd lera. Finkornig, välsorterad, fet, något fuktigt och något kompakt. Äldre marklager, sannolikt på gårdsläge.
20. Likadan som (19). Kontexterna har sannolikt hängt ihop och kommer under (21). Marklager.
21. Stenkonstruktion, sannolik grundmur till hus i gårdsläge. Satta i underliggande kontext (20).
22. Gul lera varvad med gråbrun lerhaltig kulturjord. Inslag av träkol, bränd lera. Finkornig, osorterad, fet, torr och kompakt. Packning för att stödja stenkonstruktion (21).
23. Brunsvart lerhaltig kulturjord med inslag av bränd lera, träkol, småsten. Finkornig, osorterad, fet, torr och kompakt. Påfört som stöd/utfyllnad invid mur (21).
24. Grå makadam/grus. Modern markbeläggning på skolgård.
25. Brungrå sandig kulturjord, enstaka trädgårdsprickar. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Lite otydlig övergång nedåt. Sentida marklager/utjämning efter att gårdsläget flyttat ut vid skiftet.
26. Brunröd sandig jord, varvad med gulröd sand. Finkornig, välsorterad, torr och mager, något porös. Nästanmorän.
27. Brunsvart sandig kulturjord. Inslag av enstaka träkol, bränd lera. Finkornig, välsorterad, torr, mager och något kompakt. Äldre markhorisont.
28. Sentida nedgrävning, troligen för lekredskap.
29. Grå, sandigt grus med inslag av småsten. Grovkornig, välsorterad. Torr, mager och porös. Sentida utfyllning.
30. Gråbrun, flammig sandhaltig jord som ligger som stråk. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Nästanmorän.
31. Vit sand. Finkornig, välsorterad. Torr, mager, porös. Flygsand.
32. Småsten, gul tegelkross i gråbrunt grus. Grovkornig, osorterad, torr, mager, porös. Sentida utjämningslager.
33. Grå sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Sentida utjämning.

100. Steril

Schakt 3, Södra sektion (överst) och planritning

1. Brungrå, fet, relativt torr lera med inslag av grus, rött och gult tegel. Fyllning i stolphål.
2. Brunrågul melerad lera med grusinslag, träkol, tegelprickar, samt enstaka kalkprickar. Lergolv.
3. Gul kompakt lera, torr och fet med träkolsinslag. Lergolv.
4. Gråbrun, finkornig och något fet lera, relativt grusig med sot och träkol. Brukslager ovanpå golv.
5. Melerad gulbrun, finkornig och torrt grus, troligen ett modernt ledningsschakt.
6. Fyllning i stolphål. Mörkbrun, fet lera med inslag av bränd lera, träkol. Något kompakt.
7. Ljusbrunt grus med träkolsinslag. Lite lerinblandning. Kulturpåverkad jord.

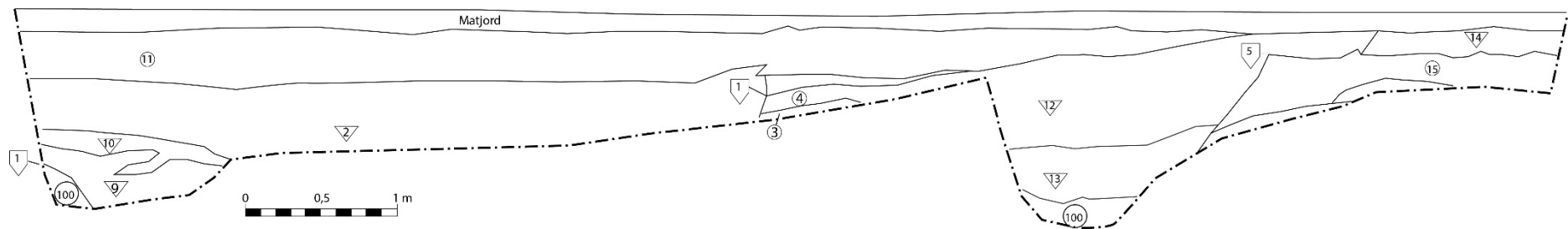
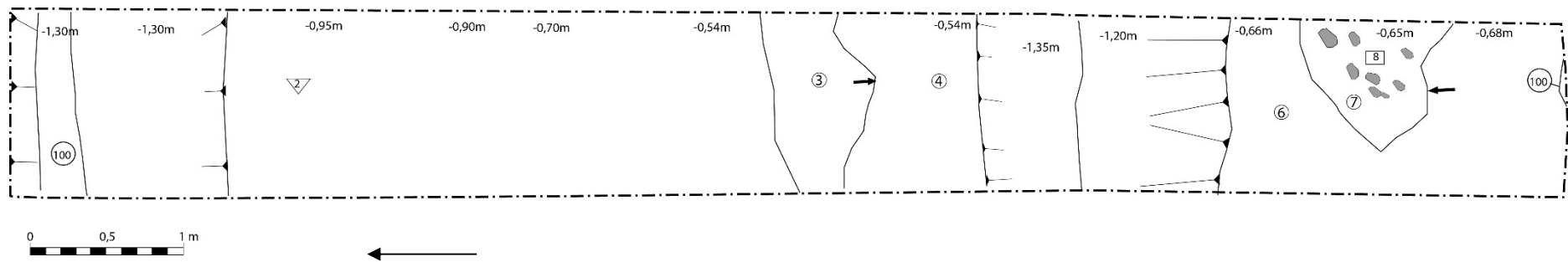
Schakt 4. Västra sektion (nederst) Planritning

Lagerbeskrivning Schakt 4

1. Gråsvart, sandhaltig kulturjord med inslag av träkol, främst i det nedre skiktet (lagret cirka 0,10 m tjockt), samt enstaka bränd lera. Äldre markhorisont direkt ovanpå morän.
2. Nedgrävning, sannolikt modern.
3. Gulbrun, sand/grus, varvad med gråsvart kulturjord. Finkornig, osorterad, torr, mager och porös. Fyllning i (2).
4. Samma som (1). Sannolikt samma lager som skurits av (2).
5. Gulröd grus/sand med fläckar av gråsvart kulturjord i ytskiktet. Finkornig, osorterad, torr, mager och porös. Nästan morän, övergången mellan äldre markhorisont och morän.
6. Påminner om (5), dock mer inslag av grus. Sandhaltig kulturjord. Finkornig och osorterad. Torr, mager och porös. Nästan morän, skiljet mellan morän och äldsta markhorisont.
7. Gulbrun sand, inslag av gult tegel. Finkornigt, osorterat och poröst. Torrt och magert. Tydlig kontaktyta. Sentida fyllning i (8).
8. Modern nedgrävning.
9. Grå grus/makadam. Osorterad, torr, mager och porös. Modernt bärlager.
10. Brunrå kulturjord. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Tydlig kontaktyta. Påförd jord i samband med uppförandet av skolan, sannolikt för rabatt.
11. Grå sandhaltig kulturjord med inslag av träkol, småsten. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös. Tydlig kontaktyta. Äldre marklager.
12. Nedgrävning. Sannolik modern då en fiberkabel grävdes av.
13. Grå sand varvad med gulbrun sand/grus. Finkornig, osorterad, mager, torr, porös. Tydlig kontaktyta. Modern fyllning i (12).
14. Nedgrävning i moränen. Öst-västlig orientering. Rundad botten. Möjligen ett mindre dike (toftgräns?). Medeltid – tidigmodernt.
15. Brunrå, sandig kulturjord med enstaka träkolsprickar. Finkornig, välsorterad. Torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Fyllning i (14).

100. Steril

- Anmärkning: i såväl (1) som (4) nedre skikt direkt ovan morän övergick det till mer träkolsinslag, samt kom slagg i de nedre skikten av (4). JW fick en känsla av att detta träkolsskikt egentligen utgör ett eget lager.

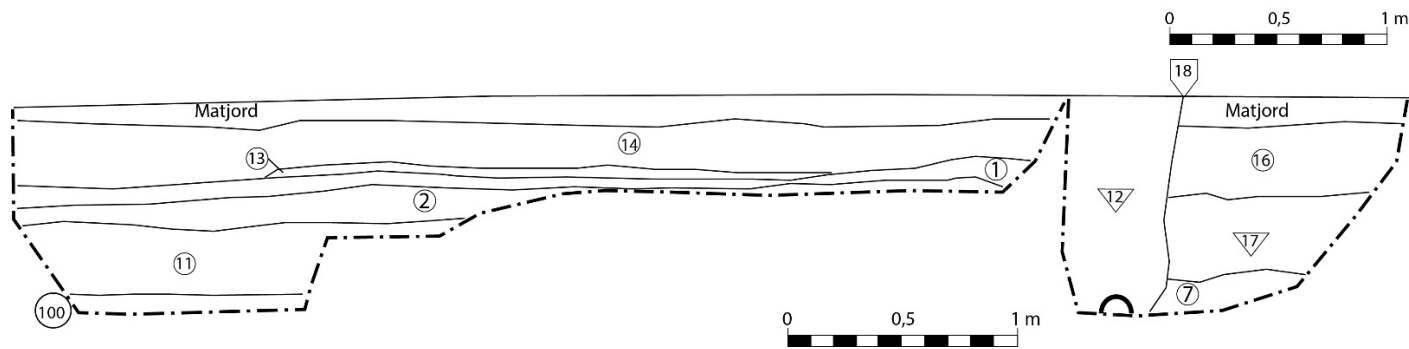
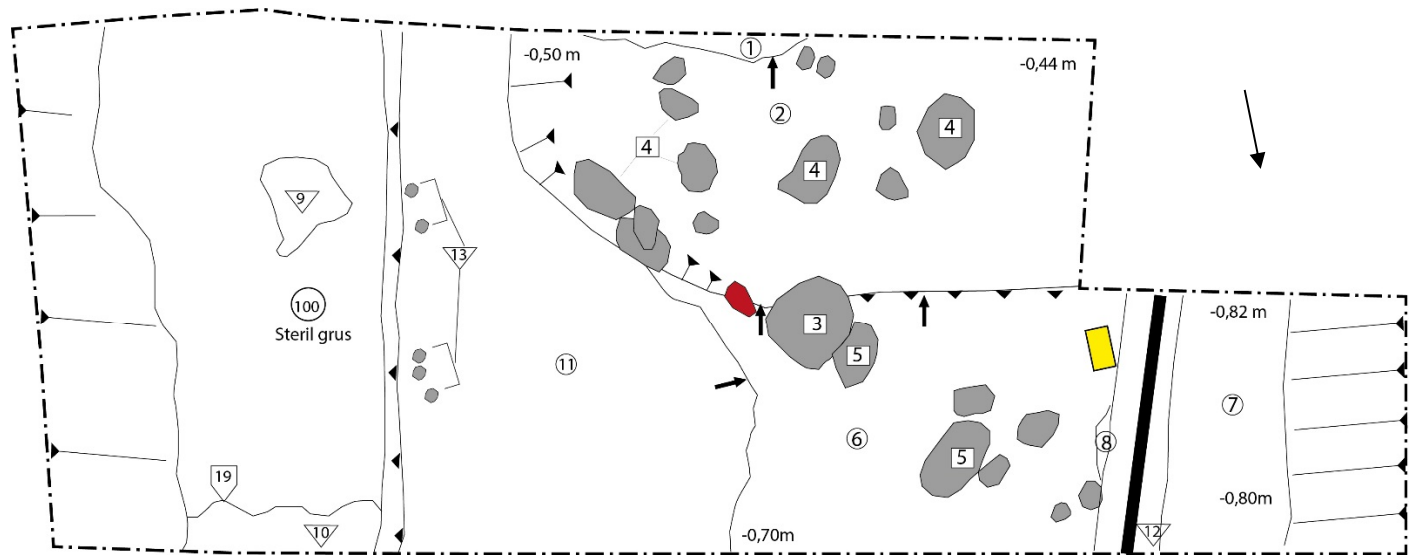

Schakt 5. Planritning (ovan), Östra sektion

Lagerbeskrivningar schakt 5

1. Större nedgrävning i väst-östlig orientering. Sannolik sentida.
2. Gulbrun sand, finkornig, välsorterad, torr och mager. Fynd av yngre rödgoskeramik, en skärva höganäsrör (1800-talsdatering). Sentida fyllning i (1).
3. Brungrå till orange sand. Flammig. Finkornig, osorterad, torr, mager med tydlig kontaktyta. Äldsta markhorisont, övergång till steril.
4. Brungrå sandhaltig kulturjord med inslag av träkolsprickar. Finkornig, välsorterad, torr och mager. Tydlig kontaktyta. Fynd av oglaserad rödgos. Äldre markhorisont.
5. Nedgrävning. Sannolikt sentida/modernt.
6. Gråbrun, sandig kulturjord med inslag av rött grus och enstaka träkolsprickar. Finkornig, välsorterad, torr och mager. Äldre markhorisont direkt ovanpå moränen.
7. Gråsvart sandhaltig kulturjord med inslag av lerfläckar och träkol i ansamlingar. Finkornig, osorterad, torr och mager med tydlig kontaktyta. Påförda massor med återdeponerad kulturjord,. Funktion som bärlager åt (8).
8. Stenkonstruktion bestående av mindre sten. Stenläggning/knadderyta.
9. Grå, sandvarvad med gulorange sand. Finkornig, osorterad, torr, mager med tydlig kontaktyta ner mot morän. Fyllning i (1).
10. Gråsvart sandhaltig kulturjord med inslag av bränd lera. Finkornig, välsorterad, torr och mager. Lite otydlig kontaktyta. Fyllning i (1) bestående av återdeponerad kulturjord.
11. Gråbrun jord, inslag av småsten. Finkornig, välsorterad, torr, mager med tydlig kontaktyta. Sannolikt sentida påförd utjämningslager i samband med skolbygget.
12. Vitgul sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager med tydlig kontaktyta. Porös. Sentida fyllning i (5).
13. Grå sand varvad med vitgul sand. Finkornig, osorterad, torr och mager samt porös. Tydlig kontaktyta. Fyllning i (5). Sentida.
14. Vit sand. Finkornig, välsorterad, porös, torr och mager. Tydlig kontaktyta. Utfyllnad, modern.
15. Brunsvart, sandhaltig kulturjord med inslag av ett stycke gult tegel. Finkornig, välsorterad, torr, mager och porös. Otydlig kontaktyta ned mot (7). Sentida marklager, möjligen påfört i samband med skolbygget.

100. Steril

Schakt 6. Planritning (ovan) och Södra sektion
Lagerbeskrivning på nästa sida

Lagerbeskrivning schakt 6

1. Gråsvart sandhaltig kulturjord med enstaka inslag av träkol. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Fynd av glas med datering 1800-1900-tal. Sentida marklager.
2. Brungul, flammig, sandig kulturjord med inslag av småsten och stycken av rött tegel. Finkornig, osorterad, torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Påfört bärlager för (4).
3. Större marksten, varav 2 st grävdes upp. Öst-västlig riktning. Stengrund för öst-västlig byggnad.
4. Stenkonstruktion med relativt jämn yta. Stengolv som sitter i (2), möjligen inomhusmiljö.
5. Stenkonstruktion med relativt jämn yta. Stenläggning/golv som sitter i (6). Möjlig utomhusmiljö.
6. Brunröd, sandig kulturjord med inslag av mörka fläckar kulturjord. Inslag av träkol, tegelsmul. Finkornigt, osorterat. Torr, mager med tydlig kontaktyta. Påfört bärlager för (5).
7. Sannolikt samma som (8 och 11). Samma struktur.
8. Sannolikt samma som (7 och 11). Samma struktur.
9. Tunt gråbrun sandig kulturjord med inslag av enstaka träkol. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Fyllning i stenavtryck.
10. Grå till brun sandhaltig kulturjord. Cirka 0,15 m djupt. Finkornig, osorterad, torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Fyllning i stenavtryck eller i öst-västlig dika/ränna.
11. Svartbrun sandhaltig kulturjord med inslag av träkol och tegelsmul. Finkornig, välsorterad, torr, mager med tydlig kontaktyta. Äldre marklager cirka 0,20-0,40 m tjockt. Fynd av yngre rödgods med datering 1600-1700-tal.
12. Modern fyllning i kabelschakt.
13. Brungrå humös kulturjord med inslag av bark och trä. Torr, mager, välsorterad, finkornig med tydlig kontaktyta. Rester av störar i störhål som utgjort en hägnad. Trädgård på toften.
14. Brungrå sandhaltig jord, finkornig, välsorterat. Torr, mager och porös med tydlig kontaktyta. Sentida marklager, möjligen påfört som utjämningslager. Leksakssoldat i plast, 1970-80-tal.
15. Tunn, gulvit sand. Finkornig, välsorterad, torr, mager, porös med tydlig kontaktyta. Troligen sandflyktlager.
16. Brungrå med strimmor av gul sand och inslag av småsten. Finkornig, osortera, torr, mager, porös med otydlig övergång neråt. Sentida utfyllnadslager.
17. Brun med gula strimmor av sandhaltig jord. Finkornig, osorterad, torr, mager och porös med tydlig kontaktyta. Sentida/tidigmodern utfyllnadslager.
18. Nedgrävning för modern kabel.
19. Nedgrävning i väst-öst. Oklart vad eftersom det är under (11).

Fyndlista LUHM 32813:1-16

Södra Sandby sn, Fastighet Sandby 67:1

Lunds kommun

Arkeologisk förundersökning 2017

Fyndnr	Sakord	Typ	Material	Del	Antal	Längd	Bredd	Vikt	Anläggning	Schakt	Lager	Datering	Beskrivning
1	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Fot	1	19	27	8	Ritning 7	1	3	Senmedeltid-tidigmodern tid	Brun glasyr
2	Fat	Yngre rödgods	Keramik	Mynning	1	41	22	6		2	10	Senmedeltid-tidigmodern tid	Glasyr över engobe i mönster
3	Kärl	Stengods	Keramik	Buk	1	30	33	8		2	10	Senmedeltid-tidigmodern tid	Glasyr på insidan
4	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	11	10	1		2	10	Senmedeltid-tidigmodern tid	Glasyr på insidan
5	Fat	Fajans	Fajans	Mynning	1	21	21	2		2	10	Tidigmodern tid	Vit glasyr
6	Tegel	Golvtegel	Tegel		1	45	35	32	Ritning 7	1	3	Medeltid	Glasyr
7	Slagg		Slagg		4			31	ritning 5	4	4		
8	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	38	27	7	Ritning 3	5	4	Senmedeltid-Tidigmodern tid	Drejad
9	Fat	Yngre rödgods	Keramik	Mynning/buk	1	48	30	9	Ritning 3	5	7	Senmedeltid-Tidigmodern tid	Engobe, glasyr
10	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	1	20	15	3	Ritning 3	5	6	800-1250	
11	Lera	Bränd lera	Lera		1	30	20	2		6	7		Bränd och sintrad lera
12	Metall	Nagel	Järn		1	52	16	9		6	7		Hästsikonagel Avförd
13	Fat	Yngre rödgods	Keramik	Mynning/buk	1	53	45	15		6	11	Senmedeltid-tidigmodern tid	Glasyr över engobe
14	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Mynning	1	32	15	3		6	11	Senmedeltid-tidigmodern tid	Glasyr över engobe
15	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	32	28	4		6	11	Senmedeltid-tidigmodern tid	Oglaserad
16	Leksak	Soldat	Plast		1	30	18	1		6	1	1970-1980	Brittisk armésoldat "desert rat" /Avförd

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

- 2017:1 Kv. Eskil 19, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:2 Kv. Universitet 1, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Mattias Karlsson.
- 2017:3 Kv. Galten 10, 11 och 12, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:4 Clemenstorget, Sankt Laurentiigatan, Bredgatan och Norra Vallgatan. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2017:5 Södra stambanan Lund Högevall - Flackarp AU steg 2, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. 2016. Krister Kåm Tayanin.
- 2017:6 Västra Odarslöv 8:1-Odarslövs kyrka, fornlämning 25. Odarslövs socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016. Aja Guldåker.
- 2017:7 Kv Kulturen 24, Lund. Geoteknisk undersökning 2015. Gertie Ericsson.
- 2017:8 Kv Kulturen 24, Lund. Förundersökningar 2013-2016. Aja Guldåker.
- 2017:9 Stångby kyrkby, fornlämning Stångby 22:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2002-2003 Gertie Ericsson.
- 2017:10 Kv Universitetet 1, Lund. Fornlämning Lund 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Krister Kåm Tayanin.
- 2017:11 Innerstaden 2:1 – Stora Södergatan, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning
- 2017:12 Flackarp 30:1, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kåm Tayanin.
- 2017:13 Kv Garvaren 7 och 29, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Jan Kockum.
- 2017:14 Kv Tegnér 2, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2017:15 Kv Bispen 12, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Ivan Balic.
- 2017:16 Kv Sankt Thomas 32, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2017:17 Kv Eskil 19, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016–2017. Jan Kockum.
- 2017:18 Kv Brunius 2, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kåm Tayanin.
- 2017:19 Kv Sankt Måns 4, fornlämning nr 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll/schaktningsövervakning 2015. Krister Kåm Tayanin och Gertie Ericsson.
- 2017:20 Gamla Staden 8:1 – Slottshagen, fornlämning Helsingborg 42, Helsingborgs stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2012. Gertie Ericsson.
- 2017:21 Stora Råby 33:18- Stora Råby kyrkogård, fornlämning nr 10, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2015. Ivan Balic.
- 2017:22 Kv Eskil 20, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kåm Tayanin.
- 2017:23 Kv Grynmalaren 38, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Aja Guldåker.
- 2017:24 Häslövs stubbamölla, Södra Häslöv 18:2, Häslövs socken, Vellinge kommun, Skåne. Arbetsbeskrivning 2017. Henrik Borg, Olof Andersson.
- 2017:25 Kv Paradis 56, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Geoteknisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2017:26 Kv Kulturen 4-8, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Geoteknisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2017:27 Kv Paradis 45, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Gertie Ericsson.

2017:27 Hallaröds kyrka, Hallaröd socken, Höörs kommun, Skåne. Rapport 2017. Carita Melchert.
2017:28 Hallaröds kyrka, Hallaröd socken, Höörs kommun, Skåne. Rapport 2017. Carita Melchert.
2017:29 Sandby 67:1, Fornlämning 93, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning. Aja Guldåker.